

SXEDIO.725

22.12.1963: ΓΕΝΙΚΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Το αιματηρό επεισόδιο της οδού Ερμού στο οποίο σκοτώθηκαν ο Ζεκκί Χαλήλ και η Σαλιχέ Χασάν, άλλως Τζεμαλιέ, στις **21** Δεκεμβρίου **1963**, ακολούθησε γενικός συναγερμός και ξαφνικά πολλοί βρέθηκαν με τα όπλα στα χέρια.

Ήταν τα όπλα με τα οποία είχαν εξοπλισθεί οι παράνομες ομάδες και των δυο κοινοτήτων ΤΜΤ και "Ακρίτας".

Και αν τα όπλα από αστυνομικής πλευράς ήταν εκείνα που στόχευαν στην προστασία της διάλυσης του κράτους, και εκείνα των Ελλήνων για ενίσχυση της διοίκησης που ελεγχόταν από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, εκείνα των Τούρκων που ξαφνικά βρέθηκαν κατά εκατοντάδες στα χέρια εκπαιδευμένων ανθρώπων, αλλά και σε μυστικά, έστω και πρόχειρα φυλάκια, συνδεδεμένα με υπόγειες στοές, (ιδιαίτερα στα τείχη που "έβλεπαν" προς την ελληνική συνοικία της Λευκωσίας, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων), επιβεβαίωναν τις πληροφορίες των αρχών ότι οι Τούρκοι προετοιμάζονταν μυστικά για αρκετό καιρό προηγουμένως γι' αυτή την ενδεχόμενη αναμέτρηση.

Όπως ήταν φυσικό για την έκρηξη ενημερώθηκαν αμέσως ο Πρόεδρος Μακάριος, ο αντιπρόεδρος Φαζίλ Κουτσιούκ και τα μέλη της Κυβέρνησης που κινητοποιήθηκαν για να αποτρεψουν τα χειρότερα.

Γύρω στις **3.45** το πρωί έφθασαν στον Αστυνομικό σταθμό Πύλης Πάφου, που συνόρευε με τις δυο συνοικίες της Λευκωσίας, ο Υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, ο Υπουργός Άμυνας Οσμάν Ορέκ και ο Αντιπρόεδρος Φαζίλ Κουτσιούκ, οι οποίοι συγκρότησαν μια πρώτη εσπευσμένη σύσκεψη, στην οποία λήφθηκαν αποφάσεις με στόχο να αποπυροδοτηθεί η κρίση.

Ταυτόχρονα μόλις ξημέρωσε ο Πρόεδρος Μακάριος, συνοδευόμενος από τον Κουτσιούκ έσπευσε σε διάφορα σημεία για να αποτρέψουν μαζί τα χειρότερα.

Μια τέτοια επίσκεψη πραγματοποίησαν στη Δευτερά, κοντά στη Λευκωσία, όπου μάλιστα κάθισαν μαζί σε καφενείο του χωριού και προέτρεψαν τους κατοίκους, Έλληνες και Τούρκους, να ηρεμήσουν.

Ηλπίζαν ότι η φωτογραφία που πήραν οι φωτογράφοι με τους δυο ηγέτες να κάθονται στο καφενείο και να πίνουν ήρεμοι τον καφέ τους θα έστελλε ξεκάθαρα μηνύματα στους φανατικούς και από τις δυο κοινότητες.

Ωστόσο κανένας δεν ήθελε να πάρει το μήνυμα αυτό. Το αιματηρό επεισόδιο που προηγήθηκε ήταν αρκετό να συμβάλει ώστε να κορυφωθεί η ένταση.

Έτσι τις επόμενες ημέρες η κρίση κλιμακώθηκε ακόμα περισσότερο και οδήγησε σε χειρότερα αιματηρά γεγονότα σε όλο το μήκος των "συνόρων" της Ελληνικής με την Τουρκική συνοικία της Λευκωσίας αλλά και στις άλλες πόλεις.

Έτσι οι δυνάμεις της οργάνωσης "Ακρίτας", συνεργαζόμενες με την Αστυνομία και τους Έλληνες του Κυπριακού Στρατού, κλήθηκαν να παίξουν το ρόλο τους.

Το ξημέρωμα της **21.12.63** η Λευκωσία ξύπνησε από τα κροταλίσματα των πολυβόλων που έβαλλαν κι' από τις δυο πλευρές της νοητής γραμμής που χώριζε τη Λευκωσία σε δυο τομείς και που άρχιζε βασικά από την περιοχή Αγίου Παύλου και προχωρούσε ανατολικά προς το Ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας, την Πύλη Πάφου, τις οδούς Πάφου και Ερμου κι επεκτεινόταν ως το Τακτακαλά, την Ομορφίτα και τον Τράχωνα.

Έλληνες και Τούρκοι ανέβηκαν στα πιο ψηλά κτίρια των δυο περιοχών κι' απ' εκεί άρχισαν να ανταλλάσσουν πυρά, ενώ παράλληλα κινητοποιούνταν οι ένοπλες ομάδες που ήσαν ήδη έτοιμες κι' από τις δυο πλευρές- της T.M.T. και του " Ακρίτα" και των ιδιωτικών στρατών που είχαν σχηματίσει διάφοροι παράγοντες και κυρίως οι Νίκος Σαμψών και Βάσος

Λυσσαρίδης, οι οποίοι είχαν κρατηθεί σκόπιμα έξω από την οργάνωση Ακρίτας, από το Γιωρκάτζη.

Τις επόμενες ημέρες το κακό γενικεύθηκε με αποτέλεσμα να συμβούν θλιβερά γεγονότα με δολοφονίες κι' από τις δυο πλευρές και επέκταση τους και στις άλλες πόλεις της νήσου.

Ταυτόχρονα επαναλήφθηκε ό,τι είχε γίνει με τα θλιβερά επεισόδια του Καλοκαιριού του **1958** κι' άρχισαν και πάλι να δημιουργούνται ουρές από νέους πρόσφυγες κι' από τις δύο πλευρές, που αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους για να μετακινηθούν σε πιο ασφαλείς περιοχές μακριά από τις συγκρούσεις.